

Presokratici

* ještě nemají pojem filosofie (s tím přichází pravděpodobně až Platón)

* arché – ne princip, ale otázka po tom, co řídí jevení jevů

* **Thalés**, syn Examyův, Milét'an, podle Hérodota Féníčan (viz A 4). První, kdo byl nazván „moudrý“. Objevil totiž, že zatmění Slunce nastávají překrytím dráhy Luny; poznal Malou Medvědíci a slunovraty jako první z Řeků a bádal o velikosti Slunce a přirozenosti. Podle něho mají i neoduševněné věci duši, jako magnetovec nebo jantar. Za počátek prvků považoval vodu. Tvrdil, že svět je oduševnělý a plný daimonů. Byl vychován v Egyptě od kněží. Jeho je výrok „Poznej sebe sama!“ Zemřel, když už jako stařec přihlížel gymnickému závodu, vysílen vedrem.*

(A 3 = Scholia in Platonem (scholia vetera, in Rempubl.) 600a)

* Anaximandros

* Po Thalétovi tvrdil jeho druh Anaximandros, že bezmezné (apeiron) je příčinou vznikání a zanikání veškerenstva. Práví, že z něj se odloučila nebesa (úranoi) a vůbec veškerá světová uspořádání (kosmoi), jež jsou bezmezná. (A 10 = Pseudo-Plútarchos, Stromata 2; fr. 179.9-30 Sandbach (Dox. 579) in: Eusebios, Paeparatio evangelica I,8,1-2)

* Z jakých věcí pak jsou věci mají svůj vznik, do těch nastává i zánik, podle nutnosti, navzájem si totiž udělují právo i odplatu za [své] bezpráví, podle řádu času. (A 9 / 1 = Simplikios, In Physica 24, 13)

* apeiron – peras (bezmezno – mez)

* Hérakleitos z Efezu

* Oheň žije smrt země
a vzduch žije smrt ohně,
voda žije smrt vzduchu,
země vody.

(Maximos z Tyru, *Dialexeis* 12, 4, p. 489)

* Je třeba vědět, že zápas je společný,
a právo je sporem,
a všechno vzniká sporem
a nutností.

(Kelsos u Órigena, *Contra Celsum* VI, 42 (1-4))

Aristotelés, *Ethica Nicomachea* 1155b 6 (3))

* fysis

* **Parmenidés**

* nemožnost myslet, že by nebytí bylo

* rozlišení zdání a vědění

* „Vždyť totéž znamená myslet a být.“

[* překlady zlomků prof. Zdeněk Kratochvíl]

